

Aan:	Gemeente Heerenveen
Onderwerp:	Pragmatische aanpak stikstofdepositie Skoatterwâld, Middenzone oost, deel 2
Datum:	4 september 2019
Referentie:	De heer E. Venema
Bijlage:	-

INLEIDING

In Nederland staan veel Natura 2000-gebieden onder druk door een overbelasting van stikstofdepositie. In het Programma Aanpak Stikstof (PAS) zijn alle Natura 2000-gebieden opgenomen waar ten minste één stikstofgevoelig habitat voorkomt dat te maken heeft met overbelasting door stikstof. Het PAS is onlangs door een uitspraak van de Raad van State gedeeltelijk vernietigd, in die zin dat deze niet meer als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Momenteel is er geen concrete norm of kader waaraan vergunningen getoetst kunnen worden. Ook is er momenteel geen calculator meer beschikbaar waarmee kan worden aangetoond dat de depositietoename van een plan of project geen significant effect heeft. Het is onzeker wanneer deze calculator weer beschikbaar komt. Hierdoor is grote onzekerheid ontstaan, ook voor kleine stedelijke ontwikkelingen waarvan de stikstofdepositie eerst geen issue was. Dit vraagt om een tijdelijke, pragmatische aanpak.

MOGELIJKHEDEN

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is bepaald dat het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Uit de Factsheet Woningbouwplannen, stikstof en Natura 2000-gebieden (2-7-2019) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties blijkt dat voor iedere ruimtelijke ontwikkeling die tot een toename van stikstofdepositie leidt ter plaatse van stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden, waarvan de kritische depositiewaarde wordt overschreden, een natuurvergunning (of verklaring van geen bedenkingen) moet worden aangevraagd. Woningbouwplannen of vergelijkbare projecten kunnen leiden tot een toename van de stikstofdepositie ter plaatse van stikstofgevoelige habitattypen in een Natura 2000-gebied. Deze toename van de stikstofdepositie kan het gevolg zijn van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase (bijvoorbeeld als gevolg van de aanvoer van bouwmaterialen naar en grondverzet op de bouwplaats). Het gebruik van de woningen (de gebruiksfase) kan ook leiden tot een toename van de stikstofdepositie. Deze toename kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van het gebruik van gas en het autoverkeer van bewoners en bezoekers van de woningen.

Ook kleinschalige initiatieven kunnen leiden tot een toename van de stikstofdepositie en moeten om die reden daarop worden beoordeeld. Voor kleinschalige woningbouwinitiatieven waarvan op voorhand (en goed gemotiveerd) kan worden onderbouwd dat deze – vanwege bijvoorbeeld de grote afstand tot Natura 2000-gebieden – geen negatieve gevolgen kunnen hebben voor de relevante Natura 2000-gebieden, kan een passende beoordeling van de stikstofdepositie achterwege blijven.

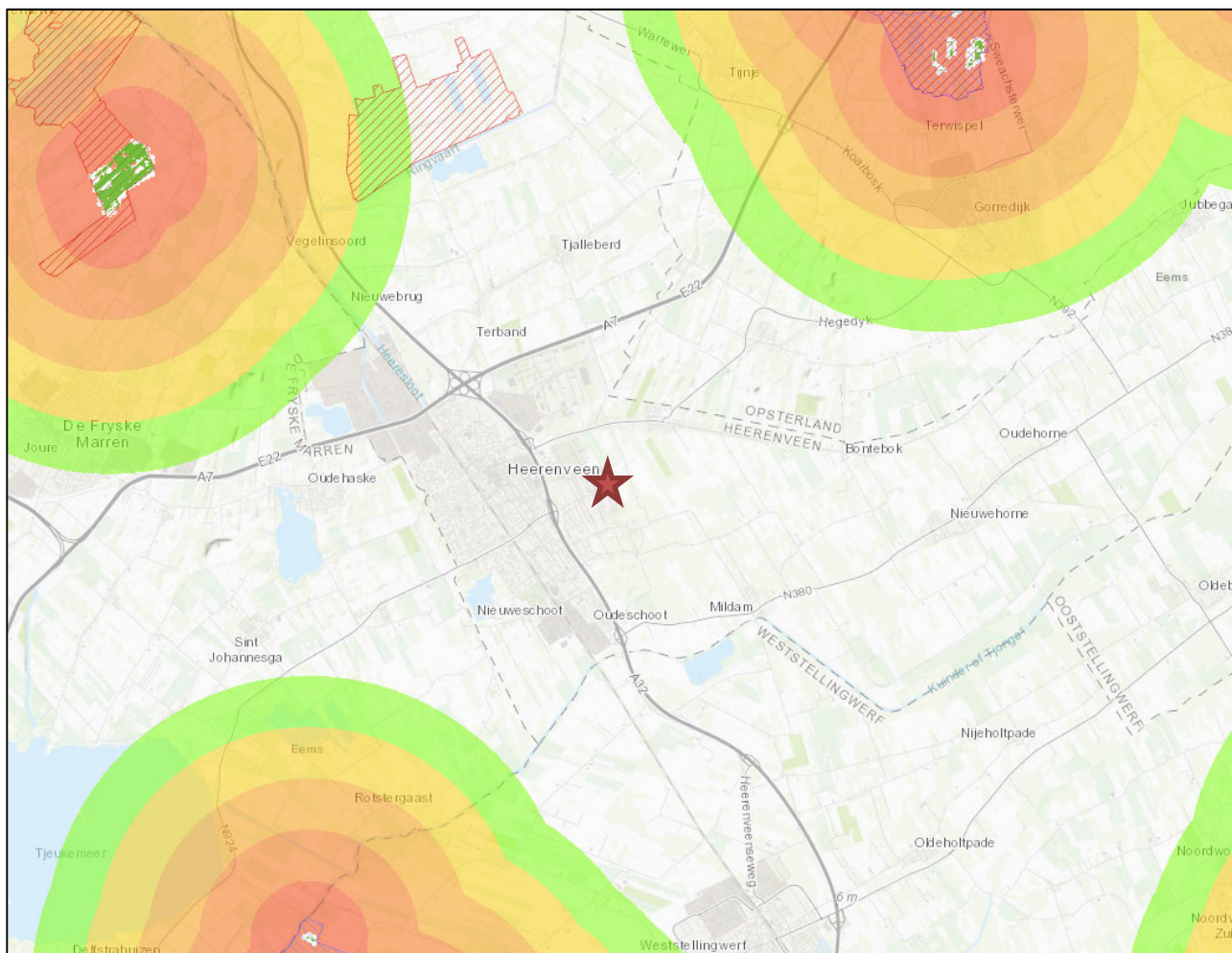
Met het voorgaande geeft het ministerie ruimte voor een kwalitatieve onderbouwing voor kleine projecten, waarvan op voorhand met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid geen (significant) negatief effect is op de stikstofdepositie op natura 2000-gebieden. Ofwel: het is op voorhand voldoende duidelijk dat de toename van stikstofdepositie op gebieden waarvan de kritische depositiewaarde wordt overschreden ten hoogste 0,00 mol/hectare/jaar is.

OVERWEGING

Bij kleine stedelijke ontwikkelingsprojecten, zoals woningbouwplannen, gemengde stedelijke functies of solitaire bedrijven met een beperkte milieubelasting geldt dat er in de gebruiksfase alleen vanuit verkeer enige stikstofemissie te verwachten, aangezien er vanaf nu gasloos gebouwd moet worden. Effecten van stikstof vanwege wegverkeer hebben een beperkt bereik. Dergelijke bronnen zijn namelijk dicht bij de grond geplaatst, waardoor de stikstof snel neerslaat. Onder de PAS werd een effectafstand voor hoofdwegen of hoofdvaarwegen van respectievelijk 3 of 5 kilometer ten opzichte van het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitat gerekend.

De potentiële effecten van kleine woningbouwlocaties zijn uitsluitend het gevolg van verkeer en tijdelijke werkzaamheden in de aanlegfase. Vanwege de aard van de emissie hiervan (beperkt in hoeveelheid en laag bij de grond) en op basis van honderden uitgevoerde AERIUS-berekeningen wordt ingeschat dat een toename van de stikstofdepositie niet zal optreden op een afstand meer dan 5 kilometer. Het gaat dan om stedelijke (gasloze) ontwikkelingen met een beperkte omvang, tot maximaal 100 woningen. Er hoeft in die gevallen geen vergunning op grond van de Wnb aangevraagd te worden. De emissie van stikstof vanuit het materieel dat wordt gebruikt in de realisatiefase is vergelijkbaar met dat van wegverkeer, dat tot op afstand van maximaal 5 kilometer relevant kan zijn. Ook deze emissie vindt vlak aan de grond plaats en wordt niet mechanisch hoog de lucht in geblazen.

Heerenveen ligt tussen verschillende Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitats. Het gaat om het Sneekermeergebied, Van Oordt's Mersken en de Rottige Meethe & Brandemeer. Het plangebied ligt op meer dan 10 kilometer vanaf de habitatten binnen deze gebieden waar de kritische depositiewaarde wordt overschreden en ook op grote afstand van de begrenzingen van de natuurgebieden. De ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden is weergegeven in figuur 1.

Figuur: Habitats waarin de kritische depositiewaarde wordt overschreden (groen) en zones van 1 km (rood) tot 5 km (groen) rondom deze habitats

Voor dit plan geldt dat de woningen zeer energiezuinig en gasloos worden uitgevoerd, waarmee deze op zichzelf geen enkele stikstofemissie tot gevolg hebben. Het verkeer gaat vrijwel direct op in het heersende verkeersbeeld. Voor de realisatiefase geldt dat de woningen elders worden voorbereid en op de bouwplaats alleen in elkaar hoeven worden gezet. Dit leidt ook tot een zeer korte en weinig arbeidsintensieve realisatiefase.

Gelet op de beperkte omvang en de aard van het project en de afstand tot de relevante gebieden kan geconcludeerd worden dat het plan niet zal leiden tot een toename van de stikstofdepositie in de kritische gebieden en dat het daarom op voorhand duidelijk is dat deze in redelijkheid, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied niet kunnen verslechteren of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. Daarom hoeft voor dit project geen vergunning op grond van de Wnb te worden aangevraagd.

TOELICHTING FIGUUR

Rho Adviseurs heeft alle stikstofgevoelige Natura 2000-habitats en de daarbij behorende stikstofruimte vanuit de laatste versie van AERIUS in een eigen webtool samengebracht. Om de gebieden waar de kritische depositiewaarde reeds wordt overschreden, zijn zones tot 5 kilometer getekend. Voor de overige (delen van) Natura 2000-gebieden geldt dat er nog ruimte is voor een beperkte toename van de stikstofdepositie zonder dat dit negatieve effecten heeft op de kwaliteit van de habitats. Voor kleinschalige stedelijke ontwikkelingen buiten de ingetekende zones kan in redelijkheid geconcludeerd worden dat deze projecten niet leiden tot een relevante toename van stikstof en hiervoor zodoende geen vergunning nodig is op grond van de Wet natuurbescherming.

DISCLAIMER

Deze pragmatische werkwijze voor de beoordeling van stikstofdepositie dient niet als toetsingskader voor aanvragen van Wnb-vergunningen, maar uitsluitend om inzicht te geven in de uitvoerbaarheid van kleinschalige stedelijke ontwikkelingen.